

Фестивал на младото вино и пресния суджук в село Кюлевча, общ. Каспичан

Соколовци в очакване на резултатите.

Фото: Людмила ПЕТРОВА

Имах късмет да посетя Мадарското плато през октомври за втори път – този път като участничка във фолклорен състав от с. Соколово. На 30 октомври шуменското с. Кюлевча провежда фестивал на младото вино и пресния суджук и покани хор „Добружански гласове“ и танцов състав „Стари добружанци“ на празника. Това е вече петото издание на фестивала. Соколовци участваха в него и миналата година – харесали са го много и с благодарност приеха поканата за участие във фестивала и тази година. Кюлевча е село в Северноизточна България – община Каспичан, област Шумен. То се намира близо до с. Мадара и една от най-големите забележителности на страната – Мадарския конник.

Селото е древно, с богата история. Обилните артефакти свидетелстват за живота в тази местност още през неолита. Има сведения, непотвърдени от археолозите, за гръцко-тракийски селища. Имало е и римско

селище, където хората са живели до средновековието. Столетия по-късно в центъра на селото са открити няколко тракийски погребения.

В началото на празненствата беше проведена дегустация на червено и бяло вино: 32 проби на червено, 15 – на бяло вино и 6 – на розе. Правенето на хубаво вино е изкуство.

След това водещите представиха музикално-литературна композиция, използвайки интересни факти, свързани с правенето на вино. Участниците в концерта показаха своите изпълнения между отделните части на тази композиция. Отдавна вино, музика и танци са вървели ръка за ръка. Водещият, с хубав и силен глас, непрекъснато веселеше всички присъстващи и вдигаше тяхното настроение.

За пореден път на фестивала беше украинска делегация от селото със същото название. Днес около 6 хиляди етнически българи живеят там и делегации от двете села си гостуват постоянно. В

българската фразеология има едно интересно изречение – „Кръвта вода не става“. Корените на подобно роене на селата е от 1829 година, когато при оттеглянето на руските войски след поредни бойни действия срещу Турция, от българските села емигрират в Руската империя и основават там села със същото име. И при Кюлевча (Кулевча) е така.

Кметовете на двете села /украинското и българското/получиха поздравления. Новаизбраният кмет от украинското село – Игнат Василевич, беше в българската Кюлевча за първи път и много се радваше да подсети своята прародина. Той пожела на жителите на селото да бъдат щастливи, а децата им да бъдат по-щастливи от тях, а внуците още по-щастливи от децата. Разбира се, неговото пожелание получи бурни овации от публиката. Сред гостите на фестивала бяха народните представители от ГЕРБ проф. Стефан Желев и Ралица Тодорова, от БСП Иван Иванов,

кметът на община Каспичан Милена Недева и други почетни гости.

Бройката на участници не беше голяма, обаче много интересна – групата за автентичен фолклор „Кюлевчански напеви“, самодейците от селата Красен („Красенско веселие“) и Соколово, общ. Балчик (хор „Добружански гласове“ и танцов състав „Стари добружанци“), „Сестри Стойневи“ и „Настроение“ от Каспичан, групите от с. Върбяне („Черно и бяло“) и гр. Плиска, фолкдива Райна и танцова група „Пловдив“. От СНЦ „Крумъ страшний“ Шумен бяха дошли весели мъже, облечени като войводи.

Кметът на българското село Кюлевча – Веселин Тодоров, лично майстореше пресния суджук за хората, които търпеливо чакаха на огромна опашка. Гостите на фестивала пиеха вино, общуваха и се веселиха. Звучаха български мелодии и хората активно играеха хора. Беше непринудено, весело и интересно.

Людмила ПЕТРОВА

Будителите - днес и утре

Вчерашните ги знаем от учебниците, от колективната и личната си памет- достойни българи, които знаят: „Върви, народе възродени!“ За тях знанието е българщина, памет, дух и идентичност. В това сакрално пространство няма място за компромиси, защото „България цяла сега нази гледа/ този връх висок е, тя ще ни съзре.“ Такива са предците ни-горди, силни и свободни в големия час, когато „Балканът пее хайдушка песен.“

Днес също има такива силни натури, които в класната стая, в академичната аудитория, пред статива или на сцената творят образа на една друга България, на душата, въображението

и паметта, далеч по-различна от настоящата, съвременната, в която живеем. Хубаво е, че я има тази група от идеалисти, които са съхранили възрожденското, за да показват на децата и подрастващите, че и днес има дори и бледи слънчеви лъчи в тази зима на душите ни. В смразяващото настояще на тотална корупция, на демографска катастрофа, която България в своята история не познава, на морална деградация, защото „свестните у нас считат за луди“/ Христо Ботев-„Борба“/, е грозно и отблъскващо. Мракът днес се нарича още безработица, нисък стандарт на живот, катастрофи по пътищата, пребити лекари и т.н., защото насилието и

престъпността са практиките на всички нива. Скромните, но и непримирими съвременни будители, идеалисти, истински хора на духа заслужават истинското и честното-„Благодарим Ви за благите думи...“

Тези съвременни силни натури, които не са с пречупени гърбове от страховете на последните години, ще са истинските духовни, а не материални приватизатори и крадливи банкери, първенци на нова и хуманна България, на Европа и света на творческата свобода и отговорност на създанието. Водачите са около нас и не чакат, а са готови да заемат местата си в душите на хората и да тръгнем по другия, а не по неморалния път на

продажничеството, на ниския морал и на слугинажа пред „великите сили.“ Така ги наричат слабите, които са без дълбоки корени и без душа. Друга е нашата мисия и отговорност. Идва голямото българско време на духовната светлина, на нежното пролетно утро, на новото „Бяло братство“с идеите на преподобна Стойна, Петър Дънов, Баба Ванга, Слава Севрюкова, Вера Кочовска. Многого мина, малко остава...

Честит празник на всички тези, които съхраняват и пренасят огъня на българските будители през тези мрачни години от най-новата ни история към истинското, голямото утре!
Драгомир ГЕОРГИЕВ

Празникът на будителите

/есе от Таньо Божков, посветено на Будителите/

Този ден от календара може и да не е официален държавен празник, ръно за хората на духа това не го прави по-малко близък и свиден.

За всяко родолюбиво българско сърце това е денят, който ни връща в едно понякога позабравено минало – началото на Възраждането, времето, в което нацията ни започва да се самоопределя. Време, в което най-будните и просветени българи се поставят в служба на народните интереси, за „ползу рода“, за „Мати Болгария“, както умилно и трогателно я зове Неофит Бозвели. „Човешкото щастие – ще напише малко по-късно Любен Каравелов – зависи от Просвещението, а Просвещението – от материалното богатство. А материалното богатство – от свободата.“ (Букурещ, 1869г.)

Десетки са най-видните дейци през този велик исторически период, които са посветили дълги години на учение, на събираческа и изследваческа дейност за отечеството. Учейки се, те проглеждат с очите си, но и с душите си, и опознали по-добре живота, радаят за промяна!

Възрожденецът Иван Тодоров от Карлово оценява високо техния принос: „Вашият неограничен труд на попрището на българската книжнина и жарката ви любов към народа изплитат благоуханен венец за в бъдеще.“ Нещо повече: те вече са способни да надмогнат своето Аз и да поставят общественото над личното.

Това е времето на първопроходците – написана е първата българска история от Паисий, първият учебник – „Рибен буквар“ на д-р Петър Берон, владеещ девет езика, излиза първата печатна книга „Абагар“, първите: сп. „Любословие“, в-к „Български орел“, театрални представления, които се играят почти едновременно в Шумен и Лом. За последното Сава Доброплодни отбеляз-

ва подчертано скромно и лаконично: „Излезе много сполучливо, с ръно копляскания“. А акад. К. Косев ще напише: „Кulturният напредък, училището, книжовността и борбата за църковна независимост са мощните импулси на българската национална революция, довели до Априлското въстание“.

Будни търговци, земеделци, занаятчии, учители и духовни служители по манастири, в църкви и килийни училища, в градове и села, разнасят по цялата поробена българска земя искрата на просвещение, ограмотяване, обучение и пробуждане. Те се облягат на пословичната българска любознателност, ученолюбие, търпение и упоритост. „Българското трудолюбие – казва преводачът на „Илиада“ Григор Пърличев – рядко се намира в другите народи, то ни е облагодарило; то е било и ще бъде нашето спасение“.

Един от най-видните ни просветители Неофит Рилски, когото проф. Иречек нарича „патриарх на българските писатели и педагози“, се застъпва най-ревностно за приоритетите в образованието: „По напред, да се напечатат на нашия български език потребните за учението книги!“ А на последна страница на една църковна книга, сега в ГИМ, е поместена приписка на Рилския монах Евстратий Рилски, учителствал две години в Каварна: „Паметно да бъде как пришел отец Евстратий“, като той най-вероятно се е отнесъл с нужното достойнство към своя скромен дял за полагане основите на учебното дело в града ни. Почти по същото време в Англия Оскар Уайлд заявява: Историята е нашият одухотворен протест, нашият рицарски стремеж да въведем ред“.

Първоучителите – възрожденци отделят особено място на историческите познания – те величавят делото на предците,

идеализират миналото, рисуват картинно и живо печалното настояще и решително призовават за разгръщане на всички сили и дарования в името на „едно светло и честито бъдеще“.

Повече от век и половина оттогава и до днес най-големите български творци и изпълнители, най-светлите умове в науката, продължават и развиват духовното наследство от Възраждането, обогатявайки националната ни културна съкровищница. За да бъде България и днес обичана и уважавана не само заради своята древна история, да има много приятели и възторжени почитатели на местната култура. Уважавана и заради обикновените и гостоприемни хора, които, за хубавата книга и добрия спектакъл или концерт, са готови да се разделят и с последните си левчета.

Ползвам се от случая да отправя своето дълбоко и искрено признание към всички труженици на перото и четката, на сцената и естрадата, на дейците и служителите в образованието и културата, на общественици и граждани, отворени и отзивчиви към културните прояви. За всички, милеещи за българския род, история и настояще, заредени с трепет и пинет към родното слово, музика, багри, песни и танци. Както и към всички тук (присъствали на поетичната вечер, провела се на 27.10. 2016г. от 17:30 ч. в Арт-клуб „Ретро“ – Гр. Каварна), част от които може и да не са писали, но си остават поети по душа и сърце.

Ще завърша с отговора на един въпрос, който вълнува еднакво нас, по-възрастните и младите: Има ли и в наше време възрожденци? Отговор ни дава поантата на едно великолепно стихотворение на големия ни песенен лирик Евтим Евтимов: „Отец Паисий обикаля още и проверява българската кръв“.

Таньо БОЖКОВ